

www.mo.be

Date : 24/03/2019
Page : --
Periodicity : **Continuous**
Journalist : --

Circulation : --
Audience : **32000**
Size : --

<https://www.mo.be/opinie/it-s-time-end-tb>

It's time to end TB!

PATRICK SUYKERBUYK · 24 MAART 2019

Een bestelbusje midden in de ochtendspits in Lagos, Nigeria. Het is woensdag 20 maart, 4 dagen vóór wereldtuberculosedag. Mijn gesprekspartner is een autochtone, hoogopgeleide Belg van middelbare leeftijd. 'Aangenaam, directeur Projecten Damiaanactie', antwoordde ik hem terwijl we onze naamkaartjes uitwisselden. Ik verwachtte een standaardreactie als 'Damiaanactie? Die organisatie die stiftjes verkoopt toch?', maar tot mijn verbazing volgde er een spervuur van interessante vragen.

‘Damaanactie? Zeg, weet u dat ik zelf vroeger nog tuberculose heb gehad? Wat is de situatie nu in België en in de wereld? Gebeurt de diagnose nog steeds met een röntgenfoto? Welke behandelingen zijn er nu? In welke landen zijn jullie actief?’

Hallucinante cijfers

Ik kon zijn dorst naar info alvast stillen met hem te zeggen dat er in 2017 nog 927 nieuwe tuberculosegevallen (8,6 per 100.000 inwoners) werden gerapporteerd in België, maar dat er wereldwijd dagelijks 4.500 mensen sterven aan tuberculose en 30.000 nieuwe mensen besmet raken. ‘Hallucinante cijfers!’, reageerde mijn gesprekspartner. Het is inderdaad hoogstnoodzakelijk om een versnelling hoger te schakelen in onze wereldwijde strijd tegen deze te voorkomen en behandelbare infectieziekte van de luchtwegen.

Bij hem werd tuberculose vastgesteld tijdens een routinescreening in het kader van zijn burgerplicht, begin jaren negentig. Hij benadrukte dat hij zonder deze “toevallige” routinescreening pas in een veel later stadium gediagnosticeerd zou zijn geweest. Dit zou een impact gehad hebben op de behandeling, de genezingsgraad en het aantal nieuwe besmettingen in zijn omgeving. Na onderzoek bleek gelukkig niemand uit zijn omgeving besmet te zijn.

De man sprak zeer openlijk over zijn ervaring en over de ongerustheid van zijn ouders bij het horen van het “verdict”. Zij hadden zelf nog de zware gevolgen van tuberculose in het naoorlogse België gekend.

‘In Nigeria werden in 2017 102.378 nieuwe tuberculosegevallen gerapporteerd voor een bevolking van 191 miljoen inwoners (53 op 100.000), dus 6 keer hoger dan in België’

Tuberculose kan iedereen treffen in België. Maar statistieken uit een recent epidemiologisch rapport tonen aan dat in 2017 het aantal nieuwe gevallen met tuberculose wel acht keer hoger ligt bij personen die afkomstig zijn uit landen met een hoge tuberculose-incidentie. Op wereldvlak zijn er jaarlijks nog 1,6 miljoen mensen die sterven aan tuberculose en raken naar schatting 10 miljoen nieuwe mensen besmet.

Neem bijvoorbeeld Nigeria: in 2017 werden er 102.378 nieuwe tuberculosegevallen gerapporteerd voor een bevolking van 191 miljoen inwoners (53 op 100.000), dus 6 keer hoger dan in België. Maar de Wereldgezondheidsorganisatie, die nu de campagne “It’s time to end TB” lanceert, schat dat de werkelijke incidentie wellicht oploopt tot 219 per 100.000 inwoners, dus 25 keer hoger dan in ons land.

Tuberculose buiten de longen

Tbc treft vooral de longen, maar het kan ook andere delen van het lichaam beschadigen, zoals het longvlies, het centrale zenuwstelsel, beenderen en gewrichten, lymfeklieren en ingewanden als de lever, milt en darmen, de nieren, de blaas en het bloed.

In dat geval is er sprake van ‘extrapulmonale tuberculose’. Uit een studie in Johannesburg blijkt dat vaakst getroffen plaatsen het longvlies (39,1 procent), lymfeklieren (31 procent), bloed (21,8 procent) en centraal zenuwstelsel (7,3 procent) zijn.

In tegenstelling tot long-tbc dat via de lucht wordt verspreid, is extrapulmonale tuberculose niet besmettelijk.

Het grootste risico voor de ontwikkeling van extrapulmonale tbc is een beschadigd immuunsysteem, met name bij patiënten met hiv. Het kan ook voorkomen bij mensen met diabetes, kanker, ondergewicht of chronische nieraandoeningen. Ook roken en druggebruik doen het risico stijgen.

De geneesmiddelen om extrapulmonale tbc te behandelen dezelfde als bij longtuberculose. Het enige verschil is dat de behandeling langer is, meestal wordt extrapulmonale tbc zo’n negen maanden lang behandeld, soms langer.

Dit cijfer geeft ook aan dat in Nigeria slechts één op de vier besmette personen echt gediagnosticeerd en behandeld wordt. Bijna 40 procent van het werkelijk besmette aantal personen sterft aan tuberculose. In 71 procent van de gevallen brengt de ziekte voor de patiënt en zijn familie grote financiële zorgen met zich mee en zullen ze hierdoor nog dieper wegglijden in de armoede.

Alarmerende cijfers die bevestigen waarom de aanwezigheid van Damiaanactie in 9 van de 36 staten van Nigeria ook vandaag meer dan noodzakelijk blijft. Naast het opleiden van lokale gezondheidswerkers en het ondersteunen van de diagnose en behandeling, bieden we al 27 jaar lang ook zorg van hoge kwaliteit voor de behandeling van multiresistente tuberculose.

Blijven innoveren

Maar ook Damiaanactie moet blijven innoveren om de strijd tegen de ziekte op te voeren. Mijn gesprekspartner ontmoette ik in een busje dat ons vervoerde naar de eerste activiteit van de Silicon Lagoon Mission, georganiseerd door Close-The-Gap en Startups.be/Scale-Ups.eu, in Lagos (Nigeria). We onderzoeken hier hoe we met Belgische en lokale startups antwoorden kunnen vinden om de wereldwijde strijd tegen tuberculose in al haar facetten te versnellen door digitale oplossingen te ontwikkelen en toe te passen. Tuberculose is een lokaal en nationaal, maar ook een wereldwijd probleem. Ook de oplossingen en acties zullen daarom zowel lokaal als mondiaal moeten gevonden en uitgevoerd worden.

'Dus als ik het goed begrepen heb, papa, zijn er geneesmiddelen die zieke tbc-patiënten kunnen genezen? En toch sterven er nog zoveel volwassenen en kinderen aan deze ziekte?'

De uitdagingen blijven immens. Het doet me onwillekeurig denken aan discussies over een ander wereldprobleem, het huidige klimaatdebat. De laatste jaren zijn er verschillende grote klimaatconferenties geweest met beloften van wereldleiders die echter niet of slechts deels worden nagekomen. Voor het klimaat kunnen we bepaalde zaken hoogstwaarschijnlijk niet meer kunnen terugdraaien, maar enkel het ergste voorkomen.

Grootouders, ouders en jongeren komen nu op straat omdat ze hun kleinkinderen niet willen vertellen dat ze niets hebben ondernomen om het klimaat te redden. Voor tuberculose, die jaarlijks miljoenen mensen besmet en doodt, is het niet te laat. Maar we moeten wel onmiddellijk in actie schieten!

Mijn zoon van tien zei me onlangs nog: 'Dus als ik het goed begrepen heb, papa, zijn er geneesmiddelen om te zorgen dat de mensen niet ziek worden door tuberculose en zijn er pilletjes die zieke mensen kunnen genezen? En toch sterven er nog zoveel volwassenen en kinderen?' Ik knikte bevestigend. Hij keek me stilzwijgend aan en liep daarna hoofdschuddend weg. Die veelzeggende blik vergeet ik nooit meer en wens ik geen enkele ouder toe.

Het is vijf voor twaalf. Tijd dat de wereld en wij allemaal wakker worden en in actie schieten om de wereldwijde tuberculose-epidemie een halt toe te roepen. De middelen zijn er. Het kan!

It's time for action! It's time to #EndTB.

Patrick Stuykerbuyk is directeur Projecten van de ngo [Damiaanactie](#).